

El talismà del temps

P e p a G u a r d i o l a

Edicions del Bullent

1. HENEDINA

Henedina seia a terra amb les cames nues plegades cap a un costat. Recolzava el cos sobre el braç esquerre, adolorit pel pes. Tota la disposició de la seua postura se centrava en l'activitat de la mà dreta, esmerçada a agranar escrupulosament l'arena que minuts abans havia després amb el rasclat.

De l'altre costat de la fossa, la seua amiga Gúria es feia aire amb el capell de palma mentre es recollia la cabellera, roja i abundant, en una cueta alta, que li deslliurava l'esquena de calors diferents a les del sol.

–Tenies raó, m'havia d'haver tallat els cabells ben curts com tu. Si a l'estiu ja són prou molests, la pols de l'excavació i la suor de la feina els converteixen en un destorb.

Henedina no féu cas de Gúria. Tenia el mal hàbit de no callar mai i la conversa contínua era un dels trets que la feien destacar allí on anava, fins i tot a llocs tant sufocants com aquell.

Al camp on eren, un replà de roca arenosa situat

a pocs metres de la mar, el sol ja picava la pell de bon matí. No bufava el ventet mariner que altres dies els havia permès allargar el treball fins a les dotze, i la fressa suau de les ones avui semblava arrossegat-se per l'aire fent-lo espès i dens.

–No veig Cels –continuà Gúria, mirant a un costat i a l'altre–. Crec que m'escape i em faig una capbussadeta.

–Ha anat a dur uns saquets al magatzem. No crec que tarde gaire a tornar –va respondre Henedina sense llevar la vista del raspall.

Gúria somrigué irònicament.

–El tens ben controlat! Bé, m'enduré tota la tropa i, així, tu aprofites la soledat del camp per parlar amb ell quan torne. O penses deixar-ho córrer un dia més?

Henedina abandonà el raspall a la fossa i mirà l'amiga amb ira.

–No pots treballar com tots, prestant atenció a la feina i oblidant-te del veí? Faré el que crega convenient, i prou!

–Ets ben lliure –li mormolà Gúria a cau d'orella–. Però, tingues en compte que un mes passa volant. Ja se n'han consumit sis dies i encara no has eixit ni una volta sola amb ell.

Henedina s'aixecà dolguda per la crua sinceritat de l'amiga i es dirigí a l'envelat on deixaven les eines i descansaven a estones. Per què havia de ser sempre

tan directa amb ella? Tanmateix, tenia raó. Estava en aquell campament de treball netejant ossos d'esquelets centenaris sols perquè hi venia Cels. Havia engrescat en l'empresa l'amiga per tal que l'ajudés i l'aconsellés com a experta. Gúria li facilitava les ocasions i ella, com una boja, les desaprofitava totes. Si no canviava d'actitud, s'esgotarien els trenta dies amb bona cosa d'ossos desenterrats, les mans fetes pols, l'esquena negra com un esclau i el propòsit d'enrotllar-se amb el xicot que li agradava sense aconseguir-hi.

La jove es refugià sota l'ombra, agafà una botella d'aigua i se'n deixà caure un raig per la cara, els cabells i l'esquena. Després s'assegué a terra amb el cap entre les cames.

—Que curta sóc per a algunes coses—pensà.

Mai no havia tingut problemes amb els xics que li agradaven. Es feien amics i eixien junts, fins que, per un motiu o un altre, decidien de separar-se sense pena ni glòria. No és que comptés nombroses conquestes, i en cap cas no va ser cosa seriosa, però sí que havia tingut prou oportunitats per a no considerar-se inexperta en matèria amorosa. Ara, amb Cels, s'adonava que era distint. D'ençà que el conegué, quan arribà a la facultat com a ajudant de la càtedra d'arqueologia, començà a sentir-se'n enamorada. No era solament un sentiment d'atracció i de grat per veure'l i estar amb ell, era, a més a més, un

autèntic deler, un desfici permanent per trobar-lo, una imatge fixa que no se li esborrava de la ment, un interès quasi enderiat per informar-se dels seus hàbits i costums, per saber qualsevol cosa de la seua persona i dels seus gusts, per mostrar-se-li agradable, per coincidir amb ell a tots els llocs. Apuntar-se al campament de treball era l'últim acte d'una persecució que resultava tothora infructuosa. I no perquè ell es mostrés desinteressat, sinó perquè ella es retreia en el moment principal i desbaratava el pla.

—Henedina!—crià Gúria amb la tovallola al muscle—. Anem a prendre el bany. Queda't guardant l'excavació. Quan vinga Cels, li dius que no podem suportar la calor.

Gúria li picà l'ullet i somrigué amb complicitat. Minuts després arribaven fins a Henedina els crits dels companys jugant a la platja i el soroll dels cosos trencant la mar.

La xica, en sentir-se alliberada dels fogots, begué uns glops d'aigua i tornà a la fossa on treballava. No li agradava que Cels la trobés passiva. Agafà les eines i continuà amb la rutina, un poc morbosa, de desenterrar esquelets. Amb el rasclat esgarrapava acuradament la terra aixafada, i descobria a poc a poc els ossos semidesfets i barrejats. Després, amb un pinzell gros, apartava la terra i la treia amb una paleta menuda.

Pocs objectes d'interès havien obtingut d'aque-

lles excavacions. La necròpoli pertanyia a un poblament romà construït a la vora de la mar. Pescadors, saliners i treballadors d'una primitiva piscifactoria eren els qui en altres temps havien estat soterrats en aquelles fosses cavades al gres mateix de la platja. L'arena, la sal i la humitat marina els acompanyaven en el viatge final; els seus senzills aixovars quedaven per als descendents. Si de cas, algun petit cercol d'or, un collar de coralls, uns passadors de coure o unes deixalles de sandàlia mal conservada havien trencat la monotonia de les ossamentes i havien esperonat l'ànim dels universitaris convertits en espoliadors de tombes. Cels, el director tècnic de l'excavació, deia que podien estar-ne satisfets, que era molt per a uns soterraments d'aquell tipus.

Henedina gratava la terra enganxada entre les falanges d'una mà. Hi duia dues hores. En aquell moment, la punta del rascllet ensopegà amb una pedra. La jove canvià l'angle per tal de llevar la terra i extraure la pedra que semblava haver-se introduït entre els ossos de la mà. Aleshores, distingí un color moradís semitransparent. Es corprengué. Allò no era pedra. El cor començà a bategar-li amb força i el rascllet li tremolava entre les mans.

Dedicà una llarga estona a descobrir l'objecte, tots els sentits pendents de la troballa, potser una joia, que ossos i terra havien empresonat durant segles. Henedina tenia l'estranya sensació que el

temps s'havia deturat i que les deixalles d'aquella mà s'afermaven negant-li el rendiment del cristall que cada volta es brindava més sorprenent.

–Et veig molt entretinguda! Que has trobat un tresor, que no sents ni la calor?

El cor d'Henedina batejà amb més força. Era la veu de Cels que la distreia. S'aixecà d'un bot i deixà caure el pinzell dins la fossa, tan a prop d'on era treballant que només la bona sort va permetre que no descol·loqués la petita i valuosa ossamenta.

Cels la mirà amb curiositat i somrigué.

–M'has esglaïat! –encertà a dir la jove quasi en un sospir.

–No sóc un fantasma ni cap esquelet reviscolat per a espantar-te –contestà divertit–. Què feies tan abstreta?

Henedina restà mig paralizada i contrariada davant l'amic. Les gotes de suor li corrien pel coll i pel pit, li xopaven el *top* que duia i li l'adherien a la pell.

Ara era l'arqueòleg qui es mostrava sorprès. Intentava endevinar en el gris verdós dels ulls de la xica i en la pal·lidesa sobtada del rostre una ombra de malaltia. Li posà la mà al front per comprovar que no tenia febre i el cos de la jove respongué amb una tremolor només sentir-ne el contacte.

–No deus haver agafat una insolació? Per què no t'has posat el barret?

Li passà la mà pel cap i enfonsà els dits pels ca-

bells curts, estirant-li'ls suaument cap amunt.

–Doncs no tens febre.

La xica allargà el braç cap a la fossa i digué sense llevar els ulls dels de Cels.

–He descobert això.

Cels se separà d'Henedina i s'ajupí per observar l'objecte que li assenyalava.

La universitària sospirà. Continuà immòbil, sentint encara la mà estimada acaronant-li els cabells i els ulls negres, idolatrats, observant-la atents. En aquell moment s'oblidà de la joia i del descobriment tan interessant. Quina oportunitat més excepcional se li oferia per a parlar amb Cels, per a fer la veu insinuant, com deia Gúria, i per a donar-li a entendre que el desitjava, que l'única cosa que li importava del campament de treball era ell.

–Henedina! –crià Cels–. Porta la màquina de retratar. Sembla que tenim una cosa molt interessant.

La jove reaccionà. L'arqueòleg estava abocat a la fossa amb la vista fixada en la pedra moradencà i les mans netejant aquell tros d'esquelet.

Oportunitat perduda!, pensà Henedina colpejant-se els punys.

Cels estava entusiasmat. Féu diverses fotografies de les deixalles de l'esquelet, de la mà amb la joia atrapada. Després netejà els ossos per complet fins a deixar la mà i la joia a l'aire.

Henedina l'observava commoguda. Ell s'havia

llevat la camisa i el seu tors suat i bronzejat lluïa una musculatura perfecta. Els rínxols negres amb les puntes daurades pel sol li queien sobre el front guarint-li la cara com un guerrer romà. No hi havia dubte, era la peça més important del campament de treball, de la universitat sencera i, fins i tot, de qual-sevol excavació arqueològica.

Cels tragué una llibreta i començà a prendre notes: topazi morat, trobat entre els ossos d'una mà, possiblement de dona, del soterrament número tres...

–Què creus que és, l'esquelet d'una dona? –preguntà Henedina recorrent amb la vista la barreja d'ossos.

–Fixa't en les formes estretes que configuraven el palmell, i la llargària i la finor de les tres falanges. De tota manera, enviarem aquestes deixalles a analitzar, ens poden dir molt de la joia.

–Devia tenir gran vàlua per a la propietària, quan fou soterrada amb un topazi amagat dins el puny. O, potser era una forma especial de soterrar algunes persones?

Abans de contestar, Cels es quedà pensatiu. No coneixia cap cosa igual. Les joies, les duïen al coll, al cap, a les orelles, als dits... però, dins la mà, com semblava haver estat aquella, no.

–No té cap adornament. Potser li robaren, i aquest fou l'únic objecte que es va poder guardar, o potser va ser ella qui el va robar –respongué Cels,

fent suposicions.

–Aleshores fou assassinada! –exclamà Henedina completament convençuda.

–Una bona deducció que no ens serà difícil de comprovar. Si hagués estat amortallada i soterrada amb els ritus de l'època, no l'hauríem trobada així. Mira, aquests enterraments que estem traient tenen una cosa especial, i és que cada tomba té més d'un esquelet. Això vol dir que fou utilitzada en diferents ocasions, posant les despulles del primer soterrat al cap o als peus del darrer. Però, en aquesta fossa hem trobat dos esquelets barrejats, com si els haguessen soterrats junts i al mateix moment. Potser alguna desgràcia, un naufragi, una batalla o un càstig, els obligà a posar-los així.

Henedina va contraure els músculs de la cara i féu un gest de repulsa.

–Quins temps aquells!

En tornar del bany, Gúria i els altres companys es quedaren embadalits amb la troballa.

Cels i Henedina havien tret, per fi, la joia. Era un topazi de color moradís. Tenia la grandària i la forma d'una ametlla, amb tallants per cada punta, segons Cels els senyals dels encasts que el subjectaven a una cadena. L'interior, com el de les ametlles, tenia una cavitat.

–És un talismà o un reliquiari, i alguna cosa, avui desapareguda, guardava dins –digué l'arqueòleg en

pla didàctic.